

Goda och dåliga grannar i Asien - utrikeskommentar för CITY 050502

För snart 60 år sedan tvingades nationalisterna i Kina fly till lilla Taiwan och upprätta en konkurrerande regim när kommunisterna tog makten på fastlandet. Nu är allt leenden, när dagens nationalistledare gästar Peking. För drygt 40 år sedan utkämpade Kina och Indien gränskrig. Nyss var Kinas ledare i New Delhi och enades med värdarna om ett "strategiskt partnerskap för fred och välstånd".

I Vietnam firas 30-årsminnet av segern över USA. Också Vietnam och Kina har haft sitt gränskrig. I dag håller Vietnam på att bli en del av det sydkinesiska kapitalistiska tillväxtundret. Ledarna för Indien och Pakistan har också nyligen träffats och förhoppningarna stiger om att den sydasiatiska konflikten till slut ska lösas.

Jubiléer och gamla konflikter framstår som hopplöst föråldrade när Asien träder fram i växande regional samhörighet till följd av globalisering och likartad kapitalistisk utveckling. Riktigt konfliktfritt är det dock inte. Japan är den ekonomiska föregångaren och japanska investeringar ligger i stor utsträckning bakom den ekonomiska tillväxten. Japans mer högteknologiska ekonomi konkurrerar inte med utan kompletterar grannstaternas låglöneproduktion. Men med Japan består motsättningarna.

Japan har ännu inte kommit över sitt förlutna som asiatisk imperiemakt, trots att landet är en demokrati, har en begränsad krigsmakt och flera gånger har bett om ursäkt för övergrepp i historien. Betydande folklig misstro kan vid lämpliga tillfällen mobiliseras mot Japan. Kina driver däremot en charmoffensiv för att stärka sin ställning i regionen och fördjupa samarbetet med sina grannar. Undantag är de fall där Kina ser sin territoriella suveränitet eller sin regionala maktställning hotade. Det gäller den demokratiska regeringen i Taiwan som visserligen inte längre gör anspråk på att företräda hela Kina men vill ha nationell självständighet för sin ö. Och Japan som med sin historia och sina band till USA står i vägen för Kinas ledaranspråk.

De senaste veckornas våldsamma demonstrationer i Kina mot Japan må ha haft makthavarnas välsignelse. Men de har samtidigt varit farliga då de släppt stämningar fria som också kan riktas mot dem själva. Historieförfälskning är ett särskilt känsligt ämne för Kinas kommunistparti.

Bristen på demokrati och fungerande rättsstat förblir Kinas svaghet. På den punkten har som långsiktig rival i Asien också Indien bättre förutsättningar.

ANDERS MELLBOURN